בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקי"ג

פרשת
בהר בחקותי
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:

בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

מספר חדש! **מספר חדש!**

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשיות **בְּהַר בְּחֻקֹּתַי - חֲזַק**, עושים סיום על **סֵפֶר וַיִּקְרָא** שהוא **"טָהֳרָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל"**, כי בו מבואר כל הלכות טהרה והלכות הקרבנות - איך עם־ישראל מטהרים עצמם לפני אבינו שבשמים, וכדברי המשנה (סוף מסכת יומא) שמזמרים הרבה בימי ל"ג בעומר[א]: **"אַמַּר רַבִּי עֲקִיבָא... מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים אַף הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל"**; כי אדם שזוכה להתקרב להקב"ה, הוא זוכה שזה בעצמו הטהרה הכי גדולה!

וזו טהרת **ספר ויקרא** - שבו מוזכר יום־הכיפורים, בתות פרשת המועדות, שכתוב בפירוש (ויקרא טז, ל) **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ"**; שזה כל העניין של ספר ויקרא - **חיזוק לנשמות ישראל שאפשר תמיד להיטהר!**

וזה ענין **טָהֳרַת מִקְוֶה**, שזו מתנה שיש לנו מהקב"ה, והוא חסד עליון שאי־אפשר להשיג! ואכן מצד אחד הוא ענין של **"חֹק"** - שהוא לא מובן, וכמובא בדברי הרמב"ם, שהעניין שאדם נכנס לתוך מים ויוצא טהור אין בזה הבנה, אבל מאידך - כל העניין של **טָהֳרַת הַמִּקְוֶה** הוא הביטול של נשמות ישראל שזוכים לבטל את עצמם בטבילתם, וכמוסבר בדברי מוהרנ"ת ז"ל, שעל־ידי טָהֳרַת הַמִּקְוֶה אדם זוכה לחזור לתחילת הבריאה, כי בתחילת הבריאה היה הכל מים

א. הרי רבי עקיבא היה רבו של רבי שמעון בר יוחאי, ואחר ששרים **"בר יוחאי"**, ומזכירים בו את שבחי רשב"י, מנגנים ג"כ את המאמר של רבי עקיבא **"אשריכם ישראל"** וכו'.

במים, וכשאדם נכנס אל תוך מי־המקוה - הוא חוזר לתחילת הבריאה, ונעשה בריה חדשה; אשרי מי שזוכה להיזהר כל יום בטבילת מקוה!

ואין העניין האמור רק למי **שזקוק** לטבילה, כי בוודאי כשאדם **צריך** לטבול - אי־אפשר לוותר על זה... אלא אף אם אדם הוא טהור - הטבילה מוסיפה לו קדושה וטהרה, וצדיקים נתנו לזה רמז בלשון הכתוב (במדבר יט, יח) **"וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר"** - אפילו אדם שהוא טהור, המקוה מוסיף לו קדושה, למה? כי בכל פעם שאדם זוכה לטבול - הוא מגיע לעניין הנ"ל של 'ביטול', **אדם נכנס למקוה והוא זוכה להתבטל לגמרי!** [רבינו אומר בספר־המידות (המתקת דין, סימן ד"ן): **'עַל־יְדֵי יְשִׁיבָה בַּמִּקְוֶה תַּחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַחֲזִיק בְּעַצְמוֹ הָרוּחַ וְהַנְּשִׁימָה, נִמְתָּק הַדִּין'** - זו עצה לאדם להמתקת הדינים!].

והנה מצינו בתורה, שאחר ענין טבילה במקוה כתוב בפסוק (ויקרא יד, ח) **"וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה"** - אחרי שהוא טבל, הוא יכול לבוא למחנה ולהיכנס לכל מקום בקדושה; כי קודם שטובל לטומאתו - אסור לו להיכנס למקדש ולכל מקום שיש תוספת קדושה, אלא רק אחר טבילה. וגם על זה אמרו צדיקים, שאחרי שאדם זוכה לטבול במקוה - הוא אדם אחר לגמרי, שזהו **"וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה"** - הוא מגיע אל המחנה בתור **"אַחַר"**... הוא כבר אדם **אַחֵר** לגמרי... **אתה לא אותו בן־אדם שהיית מקודם!** כי **"וְאַחַר"** - אחר שטבל, **"יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה"** בתור אדם חדש... לא מה שהיה לפני־כן!

וזהו כל **ספר ויקרא** - ענין של **טהרה**, ענין שהקב"ה מטהר את ישראל; **אדם שמתקרב אל הקדושה, ומבקש את הקב"ה שיזכה לטהרה עליונה, הקב"ה מטהר אותו!**

ידוע על גר־הצדק **אברהם בן אברהם** - שנעקד על קידוש ה' בחג השבועות, בעודו צעיר ונמשך אחר היהדות - עד שהתקרב ליהדות והתגייר - ראו הכמרים שהוא נמשך ליהדות, אזי העלימו ממנו את ספר **ויקרא**; כי גם אצל הגויים יש את החמשה־חומשי־תורה, והוא היה סקרן, וביקש שילמדוהו, ואכן לימדוהו - אך לא את ספר ויקרא. הם היו חכמים בעיניהם, וחשבו שיוכלו להעלים זאת ממנו, ומדוע? **כי אפילו הגויים הבינו שבספר ויקרא הוא מיוחד במינו - שמבוארים בו כל הלכות טהרה ועניני הקרבנות וכו', ואיך שאפילו אם אדם חטא, ועשה את הדברים הכי גרועים, יש לו תקנה! הוא יביא קרבן ויכופר לו! ומזה הם פחדו מאד... הם הבינו שאם הוא ילמד את הספר הזה - הוא כבר יימשך לגמרי אחר היהדות...**[ב]

אבל הוא היה חכם גדול, ומשראה שלומדים עמו **ארבעה** ספרים - בראשית, שמות, במדבר, דברים - תהה ואמר: קוראים לזה **"חומש"**, אז צריכים להיות **"חמשה"** ספרים, ואם־כן היכן הוא הספר החמישי?!...

ב. וכבר במילים הראשונות של ספר ויקרא - **"ויקרא אל משה"** - מונח הלימוד הזה, איך שהקב"ה **קורא** לכל אחד ואחד

ואח"כ הבין שאכן מעלימים ממנו את הספר החמישי, והלך ומצא יהודי שלימדו את ספר ויקרא שהיה חסר לו, והתעורר מזה מאד - **ככה? יש אפשרות לאדם להיטהר? ואפילו אם הוא גוי - הוא יכול להתגייר ולקבל נשמה קדושה?!...**[ג] והחליט בעצמו שזה מה שהוא עושה, ואכן הלך ונעשה גר־צדק, עד שקידש שם שמים ועלה על המוקד בחג שבועות[ד].

זו מעלת **ספר ויקרא** שאנחנו אוחזים עתה בסיומו בשעה טובה, שקוראים לנו להתחדש! וסיום הספר הוא עם פרשיות השבוע - שתי פרשיות שבדרך־כלל הן מחוברות: **'בְּהַר בְּחֻקֹּתַי'**, ועלינו להבין את הקשר בין **סיום ספר ויקרא** - הטהרה שלכל אחד ואחד מישראל, לשתי **פרשיות השבוע**:

והסוד גנוז בתוך הפסוק הראשון של הפרשה: **"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר"**; שואל רש"י הקדוש: **'מַה עִנְיָן שְׁמִיטָה אֵצֶל הַר סִינַי'**? כלומר: הרי כל התורה כולה ניתנה בהר סיני, כולנו קיבלנו בהר סיני את כל התורה בחג השבועות, אם־כן מדוע דווקא פה מוזכר **"בְּהַר סִינַי"**?

אומר רש"י, שהעניין הוא 'לימוד כללי', דהיינו: **'לְפִי שֶׁלֹּא מָצִינוּ שְׁמִטַּת קַרְקָעוֹת שְׁנִּשְׁנֵית בְּעַרְבוֹת מוֹאָב בְּמִשְׁנֶה תּוֹרָה, לָמַדְנוּ שֶׁכְּלָלוֹתֶיהָ וּפְרָטוֹתֶיהָ כֻּלָּן נֶאֶמְרוּ מִסִּינַי, וּבָא הַכָּתוּב וְלִמֵּד כָּאן עַל כָּל דִּבּוּר שֶׁנִּדְבַּר לְמֹשֶׁה שֶׁמִּסִּינַי הָיוּ כֻּלָּם כְּלָלוֹתֵיהֶן וְדִקְדּוּקֵיהֶן, וְחָזְרוּ וְנִשְׁנוּ בְּעַרְבוֹת מוֹאָב'**; כלומר: העניין שמוזכר פה הר סיני בא ללמד שכל התורה והמצוות כולן נאמרו בהר סיני.

אך בנוסף לזה פירשו צדיקים[ה], שבדבר זה מונח כל הסוד של קבלת התורה; הנה אנחנו מתקרבים לקראת חג השבועות שיהא בעוד שבועיים בשעה טובה, והמשנה פותחת את מסכת אבות[ו]: **'מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי'** - משה רבינו קיבל את התורה על־ידי מידת הר סיני, שהוא דמות ודוגמא לעניין של **'שפלות'**.

ומקרב אותו וכו', כי **'ויקרא'** כתיב עם **אל"ף זעירא**, ורבינו מסביר (ליקו"מ ח"א סי' רפב) שזה הצדיק שבונה משכן וקורא לכל אחד איך להתקרב אל הקדושה וכו', וכך ממשיך כל ספר ויקרא כולו - טהרת האדם והתקרבותו אל הקדושה.

ג. ושייך ג"כ לעניין הנ"ל של טבילת מקוה, כי אחד מהדרכים שנכנס גוי ליהדות וזוכה להיות 'גר' - מלבד שהוא עושה ברית־מילה, הוא צריך לטבול, ואזי מקבל נשמה קדושה וזוכה להיכנס ולהיות חלק מעם־ישראל.

ד. אומרים בשם הגר"א זי"ע, שאחר שנעקד על קידוש ה' - **נחלשו כוח הטומאה וכוח הקליפות מן העולם!** הוא עשה כזה קידוש ה' נורא - אחר שהיה בתכלית הטומאה, והיה גוי, והתגייר ומסר נפשו על קידוש ה', בכוח בזה נחלש מאז כל כוח הטומאה. [ואכן כל הסיפור הזה היה בעיר וילנא - בזמנו של הגר"א זי"ע, ומסופר שהגר"א היה מבקר אותו בעת שהיה בבית־האסורים ומעודדו בדברי חיזוק וכו'].

ה. מובא בהרבה ספרי צדיקים, ואחד מהם הוא **הרבי רבי אלימלך הקדוש זי"ע** בספר **'נעם־אלימלך'**, והרבה צדיקים כיוונו לאותו ענין.

ו. אגב, מנהג־ישראל־קדושים ללמוד מסכת אבות במיוחד בשבועות אלו שבין פסח לעצרת.

מ'**הר סיני**' אדם זוכה לקחת לעצמו לימוד־חי איך אפשר לו להתקרב אל הקדושה, ולהכין את עצמו לקבל את התורה; חכמינו הקדושים אומרים, שבשעה שהקב"ה רצה לתת את התורה, הגיעו ההרים הגבוהים[1] - הר חרמון, הר כרמל, הר תבור - לבקש '**רבש"ע, תן עלינו את התורה**'; והקב"ה מאס בכולם וקרא אותם (תהלים סח, טז) "**הַר גַּבְנֻנִּים**" - 'אתם כמו גיבן ודק שיש בו מום'! כי אדם שדוחף את עצמו - '**אני', 'אני', 'אני'...** - אין זו השלימות הנרצית, רק השלימות היא שאדם יושב תחת מקומו, וכפי שמסביר רבינו ז"ל את הפסוק הכתוב אצל שבת־קדש (שמות טז, כט): "**שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי**" - שאדם צריך לשבת תחת מקומו, וכך לעבוד את הקב"ה, שזהו כל סוד ההתבודדות שלימדנו רבינו ז"ל - מהי 'התבודדות'? שאדם הולך למקום שקט - אף־אחד לא יודע, לא מכיר ולא 'חולם' איפה הוא נמצא עכשיו - והוא עכשיו נמצא לבד עם הקב"ה, ומפרש שיחתו לפני הקב"ה, **וזה כבר "כל הישועה"!** מה הכוונה? על הרבה דברים נוהגים להגיד "זה **חצי** ישועה", אבל דבר זה הוא "**כל**" הישועה!

כי מיד כשאדם הפריש עצמו לבדו, וזוכה להתבודד עם הקב"ה - זה אמת! זה ענין של 'ביטול'! למה? כי במקום שהוא תמיד דוחף עצמו לכל דבר - '**אני, אני**'... - כאן אף־אחד לא יודע איפה אתה ומה אתה עושה, **אתה לבד עם הקב"ה!** וזו התחלת הקדושה והטהרה של האדם - שהוא לבד עם הקב"ה...

וזוהי **מידת השפלות** - שאדם הוא "מכיר את מקומו", שזה אחד ממ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם, כמובא במסכת אבות (ו, ו): "**הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ**" - אדם צריך 'להכיר את מקומו', ואיך זה שייך? **כשאדם הוא לבד עם הקב"ה!**

הרי הקב"ה נקרא "**מקומו של עולם**" - כמובא בדברי חכמינו הקדושים, וכמו שכתוב (יחזקאל ג, יב) "בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' **מִמְּקוֹמוֹ**"; וכן כתיב בעת שהתגלה הקב"ה למשה רבינו במערה (שמות לג, כא): "**הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי**", ואומרים חכמינו הקדושים: '**הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ**'; כי בכל מקום אדם צריך למצוא את האלקות - למצוא את הקב"ה! ואשרי הזוכה לדעת זאת - **בכל מקום שהוא מגיע יש אלקות!**

וזה פירוש "**המכיר את מקומו**" - '**מקומו**' היינו **הקדוש־ברוך־הוא**, שהוא "מקומו של עולם", נמצא שזה אחד מן הקניינים שהתורה נקנית - המכיר את "**מקומו**", היינו שהוא מכיר את הקב"ה, והוא יודע שהוא יתברך נמצא באותו המקום שאני נמצא בו! אכן, אולי אני נמצא עכשיו במקום ירוד ושפל מאד - ובקל לאדם להתייאש ולומר '**מה יהיה אתי כבר?!... אני כבר לא יודע מה**

---

1. כי אפילו ב'דומם' - כל ההרים והגבעות וכו', יש בשורשם קדושה, ויש מלאכים הממונים עליהם, והם באו לבקש מהקב"ה.

לעשות עם עצמי... ניסיתי כמה פעמים, ובכל פעם ניסיתי ושוב נפלתי, והתחלתי עוד הפעם, ושוב נפלתי... אבל כמה?!'... - זה מחליש את דעת האדם, ואדם צריך לדעת שבכל עת ובכל רגע זה "סיפור חדש לגמרי" - **אני לא מסתכל אחורה! אני יודע ש"מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" - הקב"ה נמצא בכל מקום!**

וגם דבר זה שייך לעניין של 'ביטול' ו'שפלות', וכמו שמסביר רבינו את הפסוק הזה - **"מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"** (ישעיה ו, ג), שאם אדם זוכה להגיע לעניין של **"מְלֹא"** - הוא זוכה לדעת **'אני לא'!** לא שבכל דבר הוא אומר **'כן, כן, אני, אני'...** הוא זוכה לדעת: אני **"לא"**! ממילא הוא יבוא להכיר אשר **"כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"...**

ברם, העניין של 'שבירת הגאות הישות' של האדם, ולהשיג את 'מידת השפלות' - זה מהעבודות הכי קשות! מובא בדברי חכמינו הקדושים דברים שהיו **"מעבודות קשות שבמקדש"**, ואפשר לומר זאת גם על ביטול הישות - **זה מהעבודות הכי קשות!** למה? כי אדם קרוב הוא אצל עצמו, ותדיר יש לו את ה'אגו' שתמיד דוחף אותו לומר **"אני"**, **"אני"...** ובאמת ה**'אני'** הזה צריך להיות **'אַיִן'** - בטל ומבוטל ממש! שאדם יזכה לדעת ש**"אני"** זה **"ה' אלקיכם"**, וכן: **"אנכי"** - זה **"ה' אלקיך"** (עי' ליקו"מ ח"א סי' כב), לדעת שהכל אלקות! **כשאדם מתחיל להתחבר לעניין הזה - אז מתחילה הישועה שלו!**

והנה בדבר זה הרבה בני־אדם טועים לחשוב דבר שגוי, וטוענים: 'מה אתה מבטל אותי כ"כ?... למה אתה אומר לי כ"כ לבטל את עצמי?... אם אתה אומר שאני לא־כלום - בסדר, אז אני לא־כלום'... וממילא הוא נופל ומתייאש לגמרי - 'אני לא־כלום, וזהו'... **חס ושלום! זה דבר שצריכים להיזהר בו מאד!**

והעניין הזה מבואר בתורה האחרונה בליקוטי־מוהר"ן (חלק ב', סימן קכה), שם אומר רבינו, שכשמגיע לעבודת ה' יתברך, צריכים לקיים (דה"ב יז, ו) **"וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'"**; ננקוט לדוגמא ענין של התבודדות: אם אדם הוא 'שלימזלניק' - הוא שפל בעיני עצמו וחושב שהוא שום דבר, אז הוא יגיד: 'מי צריך אותי... מי צריך את ההתבודדות שלי'... **ואם הוא אומר ככה - פה הוא נפל ברשת של "שפלות וענוה של הסטרא־אחרא"! ומזה צריכים להיזהר מאד! זו ענוה של סטרא־אחרא!**

שימו־לב לדבר נפלא: **ענו"ה** בגימטריא שמו של הס"מ (131), ומה זה מרמז? שמצד אחד יש ענוה קדושה - שאדם זוכה להיות ענו, והוא בטל ומבוטל, וזה מזכה אותו **להינצל** מטומאת הס"מ, ומצד שני - יש את ענוה דסטרא־אחרא, ואם אדם איננו נזהר מזה ח"ו - הוא עלול לאבד את כל הכוחות שלו, דהיינו הנפש והנשמה שלו - הרצונות והכיסופים שלו, וממילא גם בזה צריכים להיזהר מאד מטומאת הס"מ.

וכשאדם זוכה להתבודד לפני הקב"ה, ממילא הוא זוכה להגיע לעניין הזה - **'אני עכשיו לא־כלום, אבל אני עכשיו עומד לפני**

הקב"ה! אני עכשיו לא כאן, אבל מי כאן? הקב"ה!'.

הלשון **"מי כאן"** אנחנו מוצאים אצל הִלֵּל, שהנה הוא היה סמל ודוגמא של מידת השפלות, וכדאיתא בגמרא: מדוע זכו בית־הלל שהלכה כמותן? כי היו ענוותנין - היו בטלים! ואמנם שמאי היו חריפים וכו', אבל בית־הלל היו ענוותנים - בטלים לגמרי! וכמסופר בגמרא (שבת לא.) שבאו גרים להתגייר והיו להם כל־מיני תנאים - שיהיה 'על רגל אחת', 'על־מנת שאהיה כהן גדול' וכו', וכשבאו לפני שמאי - גירשם ודחפם עם המקל וכו', אך כשבאו לפני הִלֵּל - קיבלם בסבלנות עצומה: 'ככה אתה רוצה? בסדר'... ואמר: **'בני, שאלה גדולה שאלת'...** עד שקירבם תחת כנפי השכינה, וכמו שהגמרא מסיימת שם, שהם אמרו אח"כ בפירוש: **'קפדנותו של שמאי - בקשה לטורדנו מן העולם; ענוותנותו של הלל - קרבנו תחת כנפי השכינה'.**

ומובא בגמרא מסכת סוכה (דף נג.), שכשהיה הִלֵּל בשמחת בית השואבה, הוא היה אומר: **'אִם אֲנִי כָּאן - הַכֹּל כָּאן; אִם אֵין אֲנִי כָּאן - מִי כָּאן'**; ולכאורה יפלא: איך הִלֵּל, שהוא "הֶעָנָו הַגָּדוֹל" - בטל ומבוטל לגמרי, יאמר כזה דבר -**'אִם אֲנִי כָּאן - הַכֹּל כָּאן; אִם אֵין אֲנִי כָּאן - מִי כָּאן'**?!...

מסבירים צדיקים: ה**'אֲנִי'** שאמר הִלֵּל, הוא ה**'אני'** הנ"ל בדברי רבינו (בתורה כ"ב), ולא **"אני"** של ישות וגאות - שאדם אומר: 'אני, אני'... אלא **"אני"** הכוונה ש"אני יודע שבכל תנועה נמצא הקב"ה, וכל דבר שיש לי זה רק מהקב"ה" - זהו **"אני"** באמת, שהוא ענין של **"אַיִן"**, והכי פירושו: אִם **"אֲנִי"** כָּאן - **"הַכֹּל כָּאן"**; שזה סובב על קדושת הצדיק, כי הצדיק נקרא **'כֹּל'**, וזהו: ה**'כל'** כאן - שאדם זוכה להתקרב לצדיק, כי מה מונע מן האדם להתקרב לצדיק? אומר רבינו: אור הצדיקים מאיר בכל הארץ, ואי־אפשר להסתירו, ואם־כן מדוע האדם לא מתקרב לצדיק? אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קלג) **שיש 'יד קטנה' ו'מטבע קטנה'** שמסתיר את האור של הצדיק, **שזה הישות של האדם!**

אדם יש לו ישות, ועל־כן הוא לא מתקרב לצדיק, הוא אומר: 'טוב לי ככה'... ואכן יש לו כל־מיני תירוצים שונים - הוא מתרץ את עצמו: 'יש לי צדיק'... ואמנם הצדיק כבר נפטר - אבל אני "מקורב" לצדיק... אני "נאמן" לצדיק... או שיש לו צדיק שנמצא במקום אחר - והוא לא עומד עליו, הוא לא צריך להגיד לו בדיוק מה לעשות ואיך להנהיג את כל הבית וכו' - זה מאד נוח לאדם... **והגורם לזה הוא הישות שלו! ה"אני" שיש לו - "אני בסדר"... - זה מה שגורם לו להישאר בלי כלום ח"ו...**

משא"כ אם אדם מכיר שכל ה**"אֲנִי"** זה רק הקב"ה - אזי הוא יודע אשר **"הַ'כֹּל' כָּאן"**, שזה הצדיק הנקרא **'כֹּל'** [כמובא בדברי רבינו כמה פעמים], וממילא הצדיק יתקן לך כבר את ה**"אֲנִי"** הגורמת לך גאווה וישות... **אם אני לא יודע בדיוק 'מה' ו'איך' לעשות - אני מבטל את עצמי לצדיק, והצדיק ילמד אותי! הוא ילמד אותי מה 'כן' בסדר**

ומה 'לא' בסדר! אשרי אדם שזוכה לקבל את הדברים האלה, והוא מבין מה זה "**הַ'כֹּל' כָּאן**" - שזה הצדיק, ו"**אִם אֵין אֲנִי כָּאן**" אצל הצדיק, אזי "**מִי כָּאן**" - 'מה יהיה אִתִּי?!'...

ויש שמפרשים את שניהם באופן חיובי, כלומר: "**אִם אֲנִי כָּאן - הַכֹּל כָּאן**", אם אדם זוכה ל"**אני**" בקדושה - לשורש הנשמה ולדביקות הנשמה הנקרא '**אני**', אזי "**הַכֹּל כָּאן**"... "**וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן**" - זה סובב על מדרגה יותר גבוהה: "אִם '**אֵין אֲנִי**' כָּאן" - אם זכיתי להפוך ה"**אֲנִי**" ל"**אֵין**", אזי: "**מִ"י כָּאן**" - **מִ"י** הוא גילוי שכינה במקום הכי גבוה, בבחינת הכתוב (תהלים קיג, ה) **מִ"י** כַּה' אֱלֹקֵינוּ; וכן כתיב (ישעיה מ, כו): שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ **מִ"י** בָרָא אֵלֶּה; **מִ"י** בגימטריא **חמישים**, רמז ל**חמישים שערי בינה** - עניינם של ימים אלה, שאנחנו זוכים להגיע ל**שער החמישים** - לחג השבועות. [וכן יש לרמוז בלשון המשנה שהזכרנו לעיל, שאמר רבי עקיבא: **וּמִ"י** מְטַהֵר אֶתְכֶם - רמז לטהרת שער החמישים].

נמצא שהיא מדרגה יותר גבוהה: "**אִם 'אֲנִי' כָּאן**" - אני מתחיל להידבק לקדושת נשמתי שנקרא '**אני**', אזי: "**הַ'כֹּל' כָּאן**" - אזכה להתקרב להצדיק שנקרא '**כֹּל**'. ו'**אִם**' אזכה על־ידי הצדיק לקבל את לימודיו הקדושים ואזכה ל'**אֵין אֲנִי**' - שהפכתי את ה'**אֲנִי**' ל'**אֵין**', אזי אז: "**מִ"י כָּאן**" - יש כבר גילוי שכינה של הקב"ה, שזה שער החמישים, גילוי עליון!

זה ענין של **מידת השפלות**, ועל־כן זכה הר סיני שנתנה עליו התורה - **הוא לא דחף את עצמו!** הוא חשב: 'מה יש לי בכלל לבוא ולשאול?... למה בכלל שהקב"ה יתן עלי את התורה?'... אז הוא החביא את עצמו. מדוע זכה הר סיני ושאר ההרים לא זכו? הרי אמרנו לעיל (הערה ז') שיש להם שורש בקדושה של מלאכים וכו', והם לא סתם "דומם", אך עם־כל־זאת שונים הם מהר־סיני - **כי הר סיני בתוכו כבר היו גנוזים הכוחות שיתנו עליו את התורה! הוא היה עתיד להגיע לזה!** ולמה? כי כל הענין של 'סיני' הוא ענין שאדם זוכה לבטל את עצמו - 'סיני' לשון 'ניסים' - אדם זוכה לבטל את עצמו לגמרי להקב"ה!

אז להר־סיני היה בתוכו את הכישרון להגיע לזה, אבל הוא חשב [כמו שאכן צריך להיות במידת ענווה]: למה שהקב"ה ירצה בכלל לתת עלי את התורה?!... אז אעמוד מן הצד, וזהו... אם הקב"ה יתן את התורה - גם אני אתקרב... **אבל דווקא בגלל שהוא היה שפל, בטל ומבוטל - הקב"ה בחר דווקא בו, ונתן עליו את התורה!**

ופה מונח הסוד הנ"ל המובא בתורה האחרונה בליקוטי־מוהר"ן: אם מידת השפלות היא הכי גדולה וחשובה, מדוע הקב"ה לא נתן את התורה באיזה 'עמק'?... אם העיקר הוא השפלות, אזי כמו שכתוב "**מְמַּעֲמַקִּים** קְרָאתִיךָ ה'", והקב"ה היה בוחר באיזה 'עֵמֶק', ושם נותן את התורה, או לכל הפחות ב'מישור', ומדוע בכלל צריכים "הר"?...

אך פה מונח הסוד האמור: **מוכרחים קצת את העניין של "וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'"!** אם תהיה כ"כ שפל עד שנפלת בתוך 'עֵמֶק', יש חשש ח"ו שתיפול שם ולא תקום... אבל כשיהיה לך איזה מעט ענין של "וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ", וכמו שחכמינו הקדושים אומרים במסכת סוטה, שתלמיד־חכם צריך "שמינית שבשמינית", ומה העניין הזה של "שמינית שבשמינית"? שצריכים איזה משהו כדי שאדם לא יאבד את כל המציאות שלו, ולא יפול בתוך ענין שהוא **"בלא־כלום"...**

זהו הלימוד של **"הר סיני"**, וזה היה הלימוד של משה רבינו - **'מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי'**, **'מִסִּינַי'** היינו **ממידת סיני**, וכפירוש הצדיקים: **מהלימוד של סיני**, שזה השורש של התורה הקדושה.

וזה הקשר לעניינא דיומא - **ספירת העומר**; היום בלילה ספרנו כבר חמישה שבועות לעומר, ובימים אלה אנחנו מתקרבים להר סיני - לקבלת התורה, וקבלת התורה היתה מקושרת בקשר ישיר להר סיני, וכמו שכתוב בפרשת יתרו (שמות יט, א): **"בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי"** - הוא יום **ראש־חודש סיון** [אגב, **סיו"ן** עם הד' אותיות בגימטריא **'סיני'**], שאז באו עם־ישראל באו להר סיני באחדות אחת, וכדברי רש"י על הפסוק הבא (שם, ב): **"וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר"** - **'כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד'**; וזה ג"כ ענין של **ענוה ושפלות**, כי **אי־אפשר להתחבר עם עוד יהודי - ולא רק 'עוד יהודי', אלא להתאחד עם כל נשמות ישראל יחד, זה אי־אפשר בלי ענוה ושפלות!**

כי אדם שהוא מלא עם 'ישות' - אני **'יש'**, והוא **'יש'**, ואם כל אחד הוא **"יש"** - אין מקום לשניהם יחד...

משא"כ מיד כשאדם מבטל את הישות שלו - יש אפשרות שיתקיים "וַיִּחַן" שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" - **'וַיִּחַן'** לשון **'יחיד'**, והרי לפני־כן כתיב **"באו"**, **"ויחנו"**, ומדוע פתאום כתוב לשון יחיד - **'וַיִּחַן'**? **התשובה היא: כי הם לפני הר סיני, וזכו שנמשך עליהם מהר־סיני מידת השפלות, וממילא זכו לקבל את האור הגדול הזה - "כולנו עַם אחד"! "אנחנו אוהבים אחד את השני"!**

וכל קבלת התורה תלויה בזה - העניין של "הר סיני", שכולם הגיעו אל ההר הקטן הזה, וכבר אז נשפע עליהם העניין של שפלות - **"אנחנו צריכים להתאחד ביחד!"**. הקב"ה בחר במקום הזה - 'הר סיני', ואנחנו עכשיו צריכים להתחבר ביחד! וזו היתה ההכנה שלהם לקבל את התורה ששה ימים אחר־כך - ביום ו' סיון; באותם ימים הם הכינו את עצמם. זהו **'מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי' - ממידת סיני.**

וזה הקשר בין ימים אלה לפרשת **'בהר'** הנמצאת תמיד בימי הספירה - קודם חג השבועות, כי בימים אלו אנחנו סופרים את הימים והשבועות, ובכל פעם מגיעים לעוד השגה ועוד הבנה בקבלת התורה!

היום בלילה השלמנו את מידת ה**'הוד'** - כפי המובא בסידורים, שספירת חמישה ושלושים יום שהם חמישה שבועות לעומר זה **"מלכות שבהוד"** - עול **מלכות** שמים

שאנחנו מקבלים על־ידי מידות ה'**הוד**' - תודה והודאה להקב"ה; **תמיד להודות להקב"ה!** וההילולא קדישא של רבי שמעון בר יוחאי - ל"ג בעומר - היא בספירת '**הוד שבהוד**', שזה הלימוד של צדיקים, שמלמדים אותנו להיות חזקים תמיד ב'תודה והודאה' - להודות להקב"ה על כל פרט ופרט של החיים!

ודבר זה ג"כ מביא את האדם לעניין של 'שפלות', **כי כפי שאדם מרבה להודות להקב"ה - 'אוטומטי' הוא זוכה לביטול!** אדם שהוא מודה על כל פרט ופרט שוב ושוב, זה מראה שהוא מכיר טובה! **הוא מכיר מאיפה הוא מקבל את כל הטובות שלו!**

ואפילו בגשמיות, אדם מקבל טובה מהשני, והוא לא מפסיק להודות לו, ממה זה נובע? ממידת ענוה ושפלות! אדם שלא זוכה לזה - הוא יגיד: 'בסדר... הוא עשה... שכוייח'... **משא"כ אם אדם זוכה למידת השפלות - הוא לא מפסיק להודות כל פעם מחדש! הוא ממשיך שוב ושוב!**

וזהו '**הוד שבהוד**' - שלא מספיק שאמרתי 'תודה', אני אומר עוד הפעם ועוד הפעם! וזה נובע רק ממידת השפלות, שאדם מרגיש עצמו 'כלום' ממש, והנה הוא קיבל איזו טובה - הוא נותן תודה, אם זה טובה בן־אדם - הוא מכיר לו טוב במלוא־מובן־המילה! הוא מביע תודתו בצורה גדולה! וכל־שכן וקל־וחומר בן־בנו של קל־וחומר שהוא נותן שבח והודאה על הטובות שמקבל מהקב"ה, **שאת זה אנחנו מקבלים כל רגע וכל השניה** - אנחנו מקבלים רוח־חיים ונשימה מהקב"ה!

חכמינו הקדושים דורשים על הפסוק (תהלים קנ, ו): "**כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ**" '**עַל כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה תְּהַלֵּל יָהּ**'; והפירוש הפשוט בזה: **נשמת עכשיו נשימה? צריכים להודות להקב"ה!** ואמנם זה לא שייך כל רגע ורגע ממש, אבל בכל פעם שיש לאדם ישוב־הדעת, הוא אומר: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מוֹדֶה לְךָ! תּוֹדָה עַל הַכֹּל! תּוֹדָה עַל כָּל דָּבָר - עַל כָּל פְּרָט!** ואשרי אדם שהוא יודע איך להודות להקב"ה...

בליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ב', יש תורה '**ימי חנוכה**' שהם **ימי תודה והודאה**; והנה אמנם אין עתה ימי חנוכה, אבל רגילין אנו לומר בעניין הזה, שכל החגים והזמנים שיש לעם־ישראל - זה לא 'חד־פעמי' לאותו הזמן, ולענייננו: 'רק בחג חנוכה שייך העניין של תודה והודאה'... **לא ולא! מהחג הזה, מאותם ימים קדושים, מזה אנחנו מקבלים לימוד "על כל השנה כולה"! אנחנו מתעוררים אז להמשיך עם הלימודים האלו לכל השנה!** שזה נקרא "**מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים**" - שזוכה לקדש את הזמנים מאותו החג והמועד, וכשמגיעים לאיזה זמן מיוחד - זמן קדוש, מאורע קדוש - מזה אנחנו לוקחים כוחות חדשים לעבוד את הקב"ה '**כל השנה**' עם העניין הזה!

והנה רבינו מסביר שם את כל העניין של תודה והודאה, ורבינו אומר שכשאדם מודה תמיד להקב"ה - זה "**שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־**

הַבָּא", וזה עיקר ההתקרבות להקב"ה; **ככל שאדם מכיר יותר הקב"ה - כן הוא מודה יותר להקב"ה!** וכמו שדוד המלך אומר בתהלים (עב, ה): **"הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ"** - כל מה שאדם מודה להקב"ה, הוא יותר קרוב להקב"ה, וזוכה להכיר את שמו של הקב"ה.

ובימים אלו של העומר, זה זמן מסוגל ביותר, כי זוהי מצוות ספירת העומר - שאנחנו סופרים את הימים, ומודים להקב"ה; אומרים את ה'לשם יחוד', ואחר הספירה אומרים את המזמורים שנוהגים להגיד יחדם עם התפילה, וזה הכל בתור תודה והודאה להקב"ה שאנחנו מתקרבים עכשיו להר סיני, ואנחנו זוכים להתקרב אל השפלות - הלימוד של מידת ענוה.

ועם דבר זה מתחילה פרשת השבוע - **"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר"**, ומהי הפרשה הראשונה בפרשיות השבוע? **שמיטה ויובל**; ואיתא במפרשים (יכלי־יקר', ועוד), שהעניין של שמיטה ויובל זה בדיוק בדוגמת ימי העומר וחג השבועות. כי שמיטה ויובל ג"כ סופרים - שבע שנים שבע פעמים, ושנת החמישים היתה שנת היובל, ובזה כלול כל הקדושות, וזה בדיוק מה שאנחנו עושים בימי העומר: סופרים שבעה שבועות - שבע פעמים שבע, ומגיע יום החמישים - זה חג השבועות, ואז מגיעים ל**"יובל"** - המדרגה הכי גבוהה, וכמו שכתוב בקבלת התורה (שמות יט, יג) **"בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל** הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר".

ו**'יובל'** הוא ענין של חירות, וככתוב בפרשת השבוע בעניין שנת היובל: "וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל יֹשְׁבֶיהָ" - אדם זוכה לחירות! וממשיך הפסוק: **"יוֹבֵל הִוא"** - אומר רש"י: **'יובל' על־שם תקיעת שופר**. כי השופר נקרא ג"כ בשם **'יובל'**, וגם היה בהר סיני תקיעת שופר, שאת זה אנחנו מזכירים בתפילת מוסף של ראש־השנה שנחלקת לשלושה חלקים - **מלכויות, זיכרונות ושופרות**, ובחלק של **'שופרות'** מתחילים ואומרים: **"אַתָּה נִגְלֵית בֶּעָנָן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ בְּהַר סִינַי"**, ומזכירים שהיה שם תקיעת שופר, שזה ה**'יובל'** - ענין של חירות.

ורבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' א): **'יובל'** זה ענין של תפילה, ומלביש זאת בפסוק (בראשית כד, סג) "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה" ר"ת **'יובל'**; שזה ענין של חיבור תורה ותפילה - שאדם זוכה לחבר את לימוד התורה שלו לתפילה.

וגם בלימוד התורה שייך הענין של **מידת השפלות**, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים על הפסוק (דברים יא, יח) **"וְשַׂמְתֶּם'** אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה", זכה - נעשה לו **'סם חיים'**, לא זכה - להפך, רחמנא ליצלן. כי אדם יכול ללמוד תורה, אבל עם **'ישות'** - הוא אומר: "אני" תלמיד־חכם, "אני" גאון, "אני" רב, "אני" פוסק... **וצריכים מאד להיזהר שזה יהיה בתכלית השפלות!** ועל־כן זכה הִלֵּל שהלכה כמותו כנ"ל - כי היה ענוותן, הוא היה בטל ומבוטל לגמרי! וזה נקרא **"רב אמיתי"** - שהוא מכניע את עצמו ומבטל את עצמו, ורבינו אומר בספר־המידות (אות הוראה סימן א): **'הַמּוֹרֶה הוֹרָאוֹת שֶׁהוּא נִכְנָע לִפְנֵי**

גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמְרוֹ, שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּדָבָר הוֹרָאָה'; כי זוכה למידת השפלות.

וזהו 'תנאי־כפול' בלימוד התורה - שאדם ילמד תורה עם שפלות, ולא ילמד עם גאות - על־מנת להיקרא 'רבי', כדי שיתנו לו כבוד, או ח"ו יותר גרוע - כדי לקנטר ולבזות אחרים: "רק אני יודע... אתה לא יודע כלום, אתה עם־הארץ"... כי על זה אומרים חכמינו הקדושים: **'נַח לוֹ אִלּוּ נֶהֱפְכָה שְׁלֵיָתוֹ עַל פָּנָיו'!**

אתה משתמש עם התורה כקרדום לחפור בו?! אתה משתמש עם התורה כדי לבזות אנשים?! איזה "לימוד תורה" זה נקרא?!... התורה צריך להביא את האדם לשפלות וביטול - "מי אני ומה אני"! אני אוהב את התורה, אוהב את הקב"ה, ואני לומד את התורה כדי "להכיר את מקומי" - שזה אחד מהתנאים והדרכים שהתורה נקנית בהם כנ"ל: 'הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ' - הוא זוכה להכיר את הקב"ה על־ידי לימוד התורה כנ"ל; זה כל העניין של לימוד התורה! ואזי זוכה ש"נעשה לו סם חיים" - הוא ממש מחיה את עצמו!

וזה קשור מאד ל**'סדר־דרך־הלימוד'** שהוריש לנו רבינו ז"ל, כי אדם שלומד ב'סדר־דרך־הלימוד' - כל רצונו הוא ללמוד את כל התורה כולה לא כדי להראות את עצמו שלומד, ולא כדי לבזות אנשים, ולא לקנטר; **אף־אחד לא יודע מה אתה לומד! קבעת לעצמך שיעורי־תורה, ואתה זוכה להתמיד!**

זכינו שמוהרא"ש הקדוש צמצם לנו את הלימודים של התורה וקבע לנו **"חמש־עשרה שיעורים"** הידועים לַכֹּל - ילדים, בחורים ואברכים, והרשימה הזו נדפסה בהרבה מקומות, ואלו חמישה־עשר השיעורים הם **לימודים הכוללים את כל התורה כולה**, ואלו הם: חומש ורש"י עם התרגום, תנ"ך, משניות, גמרא בבלי ירושלמי תוספתא, מדרש רבה, מדרש תנחומא, רמב"ם, טור ושולחן־ערוך, זוהר ותיקונים, ליקוטי־מוהר"ן וליקוטי־הלכות - הלימודים שהצדיקים מלמדים אותנו; כל אלו **"חמישה־עשר לימודים"**.

והמספר **"חמש־עשרה"** מרמז על שֵׁם קדוש - **י"ה**, ומבואר היטב לפי דברי רבינו לגבי לימוד התורה (ליקו"מ ח"א סי' קא) שזה ענין המוחין - שֵׁם **י"ה**, המרמז על המוחין: **'חכמה ובינה'**. אז מוהרא"ש צמצם לנו את כל ה**"חכמה ובינה"** של התורה ב**"חמישה־עשר"** לימודים אלו...

ואכן רבים זכו כבר לעשות סיום על כל לימודים אלה, **ואפילו ילדים - בסביבות גיל הבר־מצוה - זכו לסיים את החמישה־עשר לימודים, איזו נחת־רוח לראות בחור או אברך שזוכה לזה!** ואמנם זה לוקח זמן, אבל זה אפשרי! ואיך? שאדם קובע לעצמו שיעורים כסדרן בכל מקום, והוא לא לומד בשביל השני, או בכדי לקבל כבוד וכו', **הוא קובע לעצמו שיעורים בכל מקומות התורה!**

תנ"ך - איזו חיות ושמחה ללמוד בכל יום פרק בתנ"ך[ח]! הרי זו **'תורה שבכתב'** - הבסיס של התורה! ומי שזוכה לזה - בתוך כשנה וחצי זוכה לעשות סיום[ט] [כמו לימוד משניות בערך]. אדם זוכה ללמוד **לא בשביל כבוד - לא בשביל להיקרא 'רבי', לא בשביל לקנטר, אלא 'אני רוצה ללמוד תנ"ך! אני רוצה להיות שם! אף־פעם לא ידעתי בכלל מה זה ספר "דברי הימים"[י], והנה אני זוכה ללמוד!'.**

משניות - אשרי הזוכה ללמוד פרק משניות בכל יום! ואין הכוונה רק **'פרק אחד'** ולא יותר, כי הענין הזה שקבענו **פרק אחד** תנ"ך **ופרק אחד** משניות, אין הכוונה לעשות 'צמצום' - תלמד "מקסימום", רק את זה... **ואדרבה, אם אדם רוצה ללמוד שני פרקים, ח"י פרקים, תבוא עליו ברכה**[יא]**!** אלא עשינו בזה **'מינימום'** לאדם - שילמד לכל־הפחות את זה, כי המציאות מראה שאם אין את ה'מינימום' - אדם מפספס את הלימוד, ואח"כ הוא לא יכול להשלים, והוא מתייאש... **משא"כ אם הוא יודע: אני צריך ללמוד 'פרק אחד' - זה לא לוקח הרבה זמן, כי־אם דקות ספורות... וזוכה ללמוד בכל יום פרק משניות!**

דף זוהר - אשרי הזוכה ללמוד בכל יום דף אחד של זוהר, וכן זכינו אתמול במתנת־חינם להוסיף ג"כ **דף אחד של תיקוני־זוהר** המחולק לשנה, **דף אחד עם אותיות גדולות!** תסתכלו בשעון כמה זמן לוקח לכם ללמוד את זה... **זה לוקח בסביבות 2 דקות!** אכן, אם יש לאדם קריאה איטית - יקח לו שלוש או ארבע דקות, אבל לא יותר... **ומה עשית? זכית ללמוד תיקוני־זוהר שרבינו כ"כ שיבח את הספר הקדוש הזה, ואמר שכל החוכמות שבעולם נמצאים בתוך תיקוני־זוהר!**

רבינו לא דיבר גוזמאות, ורבינו אמר בפירוש (שיחות־הר"ן, סי' קכח) שהוא הכיר כל חכמת הקבלה בזכות תיקוני־זוהר, וכהלשון שם: **'סִפֵּר בְּשִׂבְחוֹ שֶׁיָּדַע כָּל דִּבְרֵי הָ"עֵץ חַיִּים" וּ"פְּרִי עֵץ הַחַיִּים" וְכָל כְּתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, מְסֻפָּר הַזֹּהַר וְהָעִקָּר הַתִּקּוּנִים'!**

ח. אשרי מי שלומד בסדר הפרק היומי! מי שזוכה לזה, הרי אנחנו בסדר **'דברי הימים'**, ועוד מעט עושים סיום על המחזור השני ב"ה.

אגב, היום למדנו בפרק התנ"ך איך שקנה דוד המלך את המקום של בית־המקדש מֵאֲרַוְנָה הַיְבֻסִי, ובתחילה הוא רצה לתת לו בחינם, אבל דוד המלך לא הסכים בשום פנים ואופן - **'אני משלם בכסף־מלא! אף־אחד לא יגיד שקיבלתי בחינם!'**. זה כתוב בפרק של **היום**. אמנם זה כתוב גם בספר שמואל, אבל 'דברי הימים' זה חזרה על כל דברי התנ"ך, וממילא זה מובא גם שם.

ט. זה לימוד הנ"ך מלבד ספר תהלים, כי בספר תהלים לבד יש מאה וחמישים מזמורים, ואותו לא הכנסנו בתוך הסדר הזה מחמת **שצריכים להגיד תהלים בכל יום** - מלבד לימוד נ"ך.

י. דברי הימים זה כזאת התחזקות! בספר "דברי הימים" חוזרים על כל דברי התנ"ך, החל מאדם הראשון, וכמו שמתחיל הספר: **"אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ"** וכו' - מתחיל מתחילת הבריאה, ועד הסוף - הכל!

יא. ובפרט ילדים ובחורים, מוהרא"ש חינך שלא יחסרו יום בלי ח"י פרקים משניות!

והנה הרבה מתעוררים ללמוד תיקוני־זוהר בחודש אלול, וזה דבר מפורסם בעולם - שלומדים תיקוני־זוהר בחודש אלול [מי שזוכה], וגם רבינו אומר שזה דבר גדול מאד לסיים תיקוני־זוהר בחודש אלול, **אבל אם מונח כזאת אלקות וכזה אור גדול בספר תיקוני־זוהר - וכמו שכתוב בהתחלתו, שאליהו הנביא בא וגילה לרבי שמעון בר יוחאי ולרבי אלעזר בנו את כל הסודות וכו' - איזו זכות לאדם ללמוד בכל יום דף אחד של תיקוני־זוהר!**

לימודי הבי"ת - ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא: איזו זכות לאדם ללמוד בכל יום משיעורי הבי"ת! הנה אנחנו מתקרבים לחג השבועות, ורבינו ז"ל מקשר את חג השבועות לעניין הזה של **בי"ת**, אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' רסו) על הפסוק (בראשית לג, יז) "וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת" - וְי־עַקֹב נָסַע סֻכֹּתָה ראשי־תיבות **'סיון'**, שצריכים לבנות בית בחודש סיון על־ידי התורה הקדושה, כי בחודש סיון היתה קבלת התורה בהר־סיני.

והלימוד בזה 'למעשה' - **בי"ת** רומז ללימודי הבי"ת הקבועים אצלנו שהוא ראשי־תיבות **ב**'בלי **י**'רושלמי **ת**'וספתא; איזו מתנת־חינם ללמוד זאת בכל יום! וזו סגולה **לַכֹּל** - הן לבית, והן ליראת־שמים [כי 'בית' רומז ליראת־שמים (שבת לא:)], והן לבנות בית ולמצוא את בת־זוגו ולהתחתן, והן לזכות ל'שלום־בית' [שהוא ענין אחד עם מציאת הזיווג], ועל־ידי־זה זוכים שמתקיים מאמרם ז"ל (עירובין יח:): **'כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב'**; והרבה חושבים: **'אינו נחרב'** הכוונה שהוא נשמר מחורבן ושריפות וכו', **אבל פירוש העניין בפנימיות שזו אכן סגולה משריפות, השם ישמור, דהיינו "שריפה של כעס וקפידות" - הבית הזה לא נשרף ולא נחרב ממחלוקת ומריבות!**

ישנם בתים, שהשם ישמור את עם־ישראל מה שהולך שם - מחלוקת ומריבות... **אין שֵׂכֶל לבן־אדם! הביאו לך מתנה מן השמים - זכית להתחתן ממש במתנת־חינם! הרי אתה בוודאי יודע שזה מתנת־חינם... אם אדם לא מטעה את עצמו וזוכר היטב איך שהיה בחור וחשב לעצמו 'וכי פעם עוד אתחתן?... מי ירצה לקחת אותי?!... אם היו מכירים מי אני'... והנה הקב"ה ריחם עליך, והביא לך את בת־זוגך, וזכית להתחתן ב"ה, ומה אתה עושה?... במקום שיהיה לך שֵׂכֶל לעשות את הכל בשביל השלום ולמסור נפשך על שלום־בית - אתה רק עושה להפך! בסדר, נגיד שעכשיו היא צעקה עליך, אבל תמיד תעשה את החשבון: "מה תרוויח?!"... אם תזלזל ותעשה ככל העולה על רוחך ולא יהיה אכפת לך מכלום - מה יקרה מזה? השם ישמור... אתה מותח את החוט עד שמגיע אל הקצה, השם ישמור... אדם שיש לו טיפה של שכל הוא עושה את הכל בשביל שיהיה שלום בביתו - 'אני רוצה בית אמיתי! בית בנוי! בית שעומד בתכלית היופי וההידור - בית של גן־עדן!'...**

זה הלימוד של **בי"ת** שנוגע עכשיו ביותר - לקראת חג השבועות, וכדברי רבינו: "וְי־עַקֹב נָסַע סֻכֹּתָה - וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת"

ראשי־תיבות 'סיון', שאז היתה קבלת התורה. ואומר רבינו, שעל־כן היום האחרון של סוכות הוא שמיני עצרת - **'שמחת תורה'**, ואז רוקדים כל היום עם התורה הקדושה, מה שלכאורה היה היו צריכים לעשות בחג שבועות[יב], אך מקובל בעולם לקיים זאת ביום האחרון של חג הסוכות - שמיני עצרת, ומדוע? כי אחר שזכינו לראש־השנה ויום־כיפורים וחג הסוכות - ד' מינים ומצות סוכה, עכשיו אנחנו מכינים עצמנו לקראת השנה החדשה, **ואנחנו רוקדים על מה "שנלמד" במהלך השנה!**

זו שיחה המודפסת בשיחות־מוהרא"ש למועדי השנה ('ריקודים של שמחת תורה' - עמוד ק"א במהדורה החדשה), שם מבואר שאם אדם רוקד על מה שהוא כבר **למד** בשנה שעברה - על זה יש גבול וצמצום, משא"כ אם הוא רוקד על התורה שהוא **עתיד ללמוד** - על זה כבר אין שום גבול, **'אני רוצה ללמוד את הכל - את כל התורה כולה! את הש"ס, את התיקונים, את הכל!'** - כל הלימודים המוזכרים בדברי רבינו בשיחות־הר"ן סימן ע"ו...

יש הרבה שקוראים את שיחה ע"ו, ומתבלבלים ונבהלים: 'מתי אעשה את כל זה?!'... על זה זכינו שמוהרא"ש צמצם לנו - 'הנה אתן לך חמש־עשרה לימודים אלו, שהם הלימודים הבסיסיים'; כי אכן ישנם הרבה לימודי התורה, למשל: **מדרשים** - יש המון מדרשים... אדם שלומד מדרשים - זה מאיר עיניים, וישנם מדרשים לרוב... אבל מהם המדרשים **העיקריים**? מדרש־רבה ומדרש־תנחומא; כך מוהרא"ש צמצם לנו את הלימודים העיקריים, ואפשרי לאדם במשך השנה להתמיד בזה וללמוד בכל יום מימות השבוע - **אם אדם הוא מתמיד, בקל לו ללמוד בכל שבוע את מדרש־רבה ומדרש־תנחומא**, וגם אם יקח **שנתיים או שלוש שנים - מה בכך? העיקר שאפשר להגיע לזה!**

והכלל, שבלימוד התורה מוכרחים את מידת הצמצום, וזה אחד מהתנאים להגיע ללימוד התורה, וכמובא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' עב, ועוד), וזה עניין שבקבלת התורה היו צריכים לשים מחסום לפני הר סיני, כי היה כזה גילוי גדול - הקב"ה יורד על הר סיני - וכולם היו רוצים רק לרוץ ולעלות אל ההר וכו', השם ישמור, **ואם אין צמצום וגבול - לא נשאר כלום... אתה רוצה המון, ולא עושה כלום!** וכן בלימוד התורה - **על־ידי מידת הצמצום אפשר לכל אדם לזכות לסיים כל התורה כולה!** יקח שנה, שנתיים, **יקח כל החיים...** אבל **זכית!** וזוכרים זאת ביותר עתה, כשמתקרבים להר סיני - **לדעת שאפשר לנו באמת לקבל כל התורה!**

נשוב לשאלה: מדוע בשמחת תורה רוקדים עם התורה? כי אז התחלת החורף, ואנחנו רוקדים על השמחה של מה **שנלמד** בעזרת השם במהלך השנה! אם זה היה בחג השבועות - אדם יחשוב: 'מה כבר למדתי'...

יב. אכן מסופר על **מוהרנ"ת ז"ל**, שפעם בעת פתיחת ההיכל בחג השבועות, הוא הוציא את הספר־תורה בהתלהבות והחל לעשות 'הקפות'... הוא התחיל לרקוד ולומר: **'אַ נַיֶּיע תּוֹרָה, אַ נַיֶּיע תּוֹרָה'** [תּוֹרָה חֲדָשָׁה... תּוֹרָה חֲדָשָׁה...].

אבל כשרוקדים בתחילת השנה על כל מה שנזכה ללמוד - אין גבול לשמחה הזאת! ואמנם אמרנו לעיל (הערה י"ב) שמוהרנ"ת ז"ל אכן רקד בחג שבועות, **כי הוא זכה להיות תלמיד אמיתי של רבינו, ואצלו היו כל לימודי התורה כחדשים ממש, וממילא גם בחג שבועות שייך העניין הזה...**

ובעצם זה דבר ששייך לכל אחד ואחד, כי על התורה הקדושה בכלליות נאמר "**בכל יום יהיו בעיניך כחדשים**", וזה אחד מהלימודים שלומדים מהר סיני, וכדברי רש"י על הפסוק הנ"ל: "בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם '**בַּיּוֹם הַזֶּה**' בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי" - שואל רש"י: '**לֹא הָיָה צָרִיךְ לַכָּתוּב אֶלָּא "בַּיּוֹם הַהוּא", מַהוּ "בְּיוֹם הַזֶּה"? שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים עָלֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנוּ**'; עכשיו, '**ביום הזה**', אתה מקבל את התורה! וממילא מובן מדוע התעורר מוהרנ"ת ז"ל לרקוד בהתלהבות בחג שבועות '**אַ נַיֶּיע תּוֹרָה, אַ נַיֶּיע תּוֹרָה**' [תּוֹרָה חֲדָשָׁה... תּוֹרָה חֲדָשָׁה...], כי זה מה שרבינו מכניס בנו - **השמחה וההתחדשות של לימוד התורה!**

וכשאדם זוכה להיות חזק בזה - זה ממש משנה לו את כל החיים, הוא זוכה שיש לו בי"ת, ויש לו הבטחה מחכמינו הקדושים שהבית שלו לא נשרף ולא נחרב, למה? כי נשמעים בו דברי תורה! ואין נחת־רוח יותר גדולה לכל המשפחה מזה...

הרי נשים אינן מחויבות בלימוד התורה, ואינן יודעות מהו לימוד התורה, אבל כשהאשה רואה שב"ה הבעל והילדים לומדים תורה, ויש להם את הבי"ת הזה, **איזו שמחה יש להן!** וכך אכן מעידות נשים ואומרות: "**זו כל השמחה שלי!**".

וצריכים לדעת, שאפילו אם אדם לומר בכולל ובבית־המדרש - שבאמת אשרי לו ואשרי חלקו, **אדם שיושב בכולל כל היום - תבוא עליו ברכה**, או שהוא לומד שיעור ברבים בבית־הכנסת - **אין יותר גדול מזה**, אבל **בנוסף** לזה - **כל אחד יראה שיש לו איזה שיעור לימוד בבית!** רבע שעה, עשר דקות, חמש דקות, **כל אחד כפי עניינו!**

שמים את המתקן של הבי"ת - או תלוי על הקיר או עומד על השולחן - ועליו כתוב '**הבי"ת שלי וגם השלום־בית שלי**', כי זה ממש ככה! **אמנם אתה יושב בכולל, או הולך לשיעור תורה בלילה - האשה לא מבינה את זה... היא ראתה שלמדת משהו?... משא"כ אם היא רואה בעיניה שאתה לומד איזה שיעור בבית - אתה בא הביתה ויושב על־יד השולחן ולומד מעט [ומקווים שאתה גם עוזר בבית - להשכיב את הילדים וכו'], ואם יש כבר ילדים בגיל המתאים - אתה מצרף אותם ג"כ אל הלימוד, איזו שמחה זו! זה גן־עדן! וממילא האשה אומרת 'בעלי הוא צדיק... הוא לומד תורה... אני מעידה!'.**

חכמינו הקדושים אומרים, שאשה כשרה להעיד עדות במקום שרק היא נמצאת בו, והנה אדם זוכה שאשתו מעידה: **בעלי הוא צדיק - הוא לומד תורה!** זה נקרא 'שלום־בית'...

זה כל העניין של "**בְּהַר סִינַי**" - פרשת **'בהר'** היוצאת תמיד בימים אלה, ואמרנו שהפרשה מתחילה בעניין 'שמיטה ויובל' - שבע שנים שבע פעמים עד שמגיעים לשנת היובל, והזכרנו דברי רבינו: **'יובל'** ראשי־תיבות "**יַ**יֵּצֵא **יִ**צְחָק **לְ**שׂוֹחַ **בַּ**שָּׂדֶה" - ענין של תפילה, וכן ענין של תקיעת שופר, והלימוד בכל זה 'למעשה' הוא ענין "**חיבור תורה ותפילה**" ביחד, וכפי שלימדנו רבינו ז"ל, שצריכים לחבר את התורה יחד עם התפילה, וכך מתחילה התורה הראשונה בליקוטי־מוהר"ן: **'דַּע, שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלִין כָּל הַתְּפִלּוֹת וְכָל הַבַּקָּשׁוֹת'**; ורבינו ביקש אותנו (ליקו"מ ח"ב סי' כה) **'לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת'** - למדת משהו? תתפלל להקב"ה! שמעת משהו חדש? תתפלל להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי שֶׁאֶזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת זֶה!'**.

וכך עשה מוהרנ"ת ז"ל, אחר שהיה אצל הטיש של רבינו ז"ל בליל־שבת־קודש, וקיבל בוודאי התעוררות עצומה[יג], ואנ"ש הלכו לביתם[יד], **הלך רבי נתן על־יד נהג ה'בוג', וצעק ושאל: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּבֶרֶסְלֶב בּוֹעֵר**

יג. תסתכלו בשיחות־הר"ן איך רבי נתן מתאר את הטיש של רבינו בליל שבת! **רק להסתכל שם זה ביטול הבחירה!** כמובא שם בסימן קס"ט: **'וְעֵינָיו הָיוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכֵירַח מִמֹּשׁ, בְּפָרָט בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ הָיוּ עֵינָיו מְאִירוֹת מְאֹד מְאֹד, וּפָנָיו הָיוּ מְאִירוֹת וּמְאָדִימוֹת מְאֹד בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ. וּמִי שֶׁלֹּא רָאָה עַצֶּם קְדֻשָּׁתוֹ וְרִשְׁפֵּי שַׁלְהֶבֶת דְּבֵקוּתוֹ בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ, וְסֵדֶר הַקִּדּוּשׁ שֶׁלּוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת עִם סֵדֶר הַשֻּׁלְחָן, וְהַנִּגּוּן שֶׁהָיָה מְזַמֵּר "אַתְקִינוּ סְעוּדְתָּא אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין", וְאֵיךְ שֶׁהָיָה מְזַמֵּר שְׁאָר הַזְּמִירוֹת כָּל מְקַדֵּשׁ וּמְנוּחָה וְשִׂמְחָה, וְאִשָּׁה חַיִל, וּמַעַיִן עוֹלָם הַבָּא, וּמִי שֶׁלֹּא רָאָה זֹאת, לֹא רָאָה טוּב מֵעוֹלָם'**; ורבי נתן מוסיף וכותב שם: **'וְכָל מִי שֶׁעָמַד אֲז בְּאוֹתוֹ מַעֲמָד הָיָה מֵעִיד שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאֶה כָּזֹאת עַד שֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. וְאִלּוּ כָּל הַיָּמִים דִּיּוֹ וְכוּ', אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר אֶפֶס קְצֵה וְעֹצֶם הַיִּפְי וְהַקְדֻשָּׁה הַנּוֹרָאָה וְהַיִּרְאָה הָעֲצוּמָה וַעֲרֵיבַת נָעִימַת דְּבֵקוּת הַנַּפְלָא שֶׁהָיָה אֲז בַּעֲנָוָה בָּאֱמֶת, אֲשֶׁר לֹא נִרְאָה כָּזֹאת בָּעוֹלָם, וְכָל זֶה לְפִי תְּפִיסַת דַּעְתֵּנוּ מִלְּבַד סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת שֶׁהָיָה לוֹ בָּזֶה'**; וממשיך לתאר שם את סדר הקידוש וכו'.

ובסימן קנ"ג, רבי נתן מתאר את הטיש של רבינו חודשיים לפני הסתלקותו - ב'שבת־נחמו' שנת תק"ע, שאז רבינו ניגש אל השולחן חלוש־כח, והיה נראה שלא ישמעו שום דיבור מפיו הקדוש, ולא עוד אלא שרבינו ענה ואמר: **"מָה אַתֶּם נוֹסְעִים אֶצְלִי? הֲלֹא אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ עַתָּה כְּלָל! כְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר תּוֹרָה יֵשׁ לָכֶם עַל מָה לִנְסֹעַ וְלָבוֹא אֵלַי, אֲבָל עַתָּה עַל מָה בָּאתֶם? הֲלֹא אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ עַתָּה כְּלָל! כִּי אֲנִי עַתָּה רַק "פְּרָאסְטִיק" לְגַמְרֵי"**... ולא מספיק זה - **רבינו נשבע בשבת־קודש שהוא איננו יודע כלום!**

והנה אנשי־שלומינו יושבים שם, ובפרט רבי נתן, ומבינים שאם רבינו אומר כאלה דיבורים שלא שומעים בדרך־כלל - הולך להיות פה גילוי גדול מאד... **ואכן אז גילה רבינו את התורה ע"ח בחלק ב' מענין 'הַנְּהָגַת הַפְּשִׁיטוּת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת', וגילה את הגילוי של "אין שום יאוש בעולם כלל"! געוואלד! אל תתייאשו! והגילוי הזה מחיה את נשמות ישראל עד סוף כל הדורות...**

ודווקא אז התגלה הגילוי הגדול הזה, מסביר רבי נתן, כי **ה'אינו יודע של רבינו הוא החידוש הכי גדול של רבינו'**... ולכן דייקא כשאמר רבינו "אינני יודע כלום", התגלגלה כזאת תורה נוראה המחיה נשמות ישראל לעולם ועד.

יד. זה מצער לומר את זה, אבל צריך להגיד את זה: **ישנם מצבים שזו כבר "מדרגה" מי שהולך לישון...** למה? כי יש כאלה שהולכים ומסתובבים אחר הטיש ומפטפטים וכו', ובוודאי שעדיף ללכת לישון, ולא להסתובב סתם כמו 'גולם' עם חברים ולפטפט... **וכולם צריכים לדעת את זה - ילדים, בחורים ואברכים: היית עכשיו בטיש? אם היית... מה עשית שם - זו גם שאלה... האם אכן האזנת לדיבורים או שגם בשעת הטיש הסתובבת סתם בלא־כלום... אבל הגעת לטיש,**

אֵשׁ, הַבְעֵר אוֹתָהּ בְּלִבִּי' - אצל רבינו בוערת אש, תבעיר את האש הזאת בתוך הלב שלי! **רבי נתן כבר לא היה יכול ללכת לישון...** אכן אולי אחר שכבר בילה זמן מכובד בהתבודדות - הרי צריכים לישון קצת... **אבל הדבר הראשון שהוא עשה - הוא לקח את ההתעוררות שלו והכניס אותה בדיבורים קדושים של תפילה!**

הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע מביא פעמיים בספרו 'קדושת לוי' (אחד מהם הוא בענייני חג השבועות) את דברי הרמב"ן בכתביו (מלבד הרמב"ן על התורה, יש 'כתבי הרמב"ן') ומרחיב הדיבור בעניינם, וכך מסביר הרמב"ן על הפסוק (שה"ש ב, ז) **"אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ"** - כשמגיע לאדם איזו התעוררות לעבודת השם, ופתאום התעורר בקרבו כיסופים ורצונות קדושים, שזה **'אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה'**, אזי עליו לראות שיהיה **'עַד שֶׁתֶּחְפָּץ'** - עד שיכניס את זה בתוך **חֶפֶץ וכלי**, שלא תאבד ההתעוררות שקיבל...

למה? כי אדם יכול לקבל פתאום התעוררות, אבל זה "עף" לו... הוא אכן הרגיש התעוררות גדולה, אך זה 'חלף עבר'... וכשזוכה להכניס את ההתעוררות באיזו **'חפץ'** - יש לזה קיום. ומהו ה**'חפץ'**? אומר הרמב"ן: תעשה איזו מצוה, תן צדקה וכדו', העיקר שתעשה משהו כדי להחזיק את ההתעוררות שקיבלת.

ולפי דברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' קכד): מהו ה'כלי' הכי חזק שאדם יכול לעשות כשבא אליו התעוררות? תפילה! **קיבלת התעוררות? תגיד את זה בפה־מלא! תוציא את הרצונות והכיסופים שלך בפיך!** וכמו שרבינו מסביר (ליקו"מ ח"א סי' סו): "נְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף" (שה"ש א, יא) - תעשה **"נְקֻדּוֹת"** ל**"כְּסוּפִים"** שלך! תגיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַיי אַיי אַיי!'...**

מובא בחיי־מוהר"ן (סי' תכה): **פַּעַם אַחַת אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בָּזֶה הַלָּשׁוֹן: 'דּוּרְךְ אֱמוּנָה קֶעֶן מֶעֶן קוּמֶעֶן צוּ אַזוֹי אַ רָצוֹן, אָז מֶעֶן זָאל נִיט וויסֶן וָואס מֶעֶ וויל; מֶעֶ זָאל שָׁרַיִיעֶן: גִּיוַואלְד! בִּינְט מִיךְ, וָואךְ אִיךְ וֶועֶר וְכוּ' וְכוּ"** [יַעַל־יְדֵי אֱמוּנָה אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְרָצוֹן כָּזֶה, שֶׁלֹּא יָדַע מַה שֶּׁרוֹצֶה, וְיִצְעַק: אֲהָהּ! קְשֹׁר אוֹתִי, כִּי אֲנִי נִהְיָה וְכוּ"]; וכתוב **'וכו'**, וההמשך מובא בהשמטות, שם כתוב שרבינו סיים ואמר: **'צוּ רִיסֶן אוּף שְׁטִיקֶער אִיךְ וויל נִכְלָל וֶועֶרִין אִין דִּיר'!...** ['אֲנִי נִקְרָע לַחֲתִיכוֹת, אֲנִי רוֹצֶה לְהִכָּלֵל בְּךָ!'...]; כי אדם יכול להגיע לפעמים לכזאת התעוררות שהלב שלו מתלהב מאד מאד, וזה הכח של תפילה - שאדם מכניס את זה בתוך תפילה, ועל־ידי־זה הוא עושה

אח"כ תלך הביתה!

ואכן אם אינך מתכוון לקיים זאת, **עדיף שתישאר בבית ותלך לישון!** אכלת את הסעודה, ברכת ברכת־המזון, **תגיד קריאת־שמע־שעל־המיטה ותלך לישון, וכך תקום בבוקר בשעה נורמלית ואולי תלמד משהו בבוקר לפני התפילה ותלך להתפלל... לא צריכים ולא מבקשים אותך שתבוא! אתה מגיע ומסתובב בחוץ וסתם מבלה את הזמן בדיבורים בטלים?! מי מבקש את זה?! בשביל מה צריכים את זה?!...** וגם אם נכנס קצת, אבל אח"כ יוצא, **או שאתה גם מדבר באמצע הדרשה - זה ביזיון! לא צריכים שתבוא - תישאר בבית!**

'כלי' שזה יישאר אצלו תמיד.

היה סיפור עם אחד מאנשי־שלומינו, שפתאום באמצע היריד הוא נעמד על מקומו והתחיל לבכות... הוא לא זז מהמקום תוך־כדי שהוא בוכה... אנ"ש שהיו שם לא ידעו מה קרה לו, ותיכף־ומיד חשו לעזרתו: **'מה קרה לך?! אולי צריכים להביא רופא'...** אבל הוא דחה אותם, ואח"כ הוא הסביר את מעשיו: **שמעתי מרבינו שכשאדם מקבל הרהור תשובה - לא יזוז מאותו המקום, כי אם ילך מהמקום - גם ההתעוררות תלך, אז עמדתי שם והתחלתי לבכות להקב"ה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּחְזִיר אוֹתִי בִּתְשׁוּבָה! אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת עֶרְלִיכֶע־אִידְ!...** - זה מקורב אמיתי לרבינו! **הוא מציית לרבינו בלי חוכמות!** קיבלת עכשיו התעוררות? תתפלל!

הכלל, רבינו מלמד אותנו ש'תורה' ו'תפילה' הולכים תמיד ביחד, וזה הקשר בין פרשיות **'בְּהַר - בְּחֻקֹּתַי'** המחוברות יחדיו ברוב השנים:

פרשת **'בְּהַר'** הוא לימוד של **"בהר סיני"** - קבלת התורה מתוך שפלות, שזה ענין של ביטול - שאדם זוכה לבטל את עצמו ולהתקרב לצדיקים; **כי בלי צדיקים, אדם לא יודע איך ללכת ואיך להתקדם!** ועל־כן הוא מבטל את עצמו לצדיקים, והוא לומד ממשה רבינו שהוא 'רבן של כל הנביאים' - הוא הרבי הגדול, והוא בעצמו למד מהר סיני - **'מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי'** - מהענין של שפלות, ואת זה הוא מלמד אותנו, שזה המשך המשנה: **'וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים'** וכו' וכו' - והדבר הזה הלך לכל הדורות: **הולכים בצורה זו כמו שמשה רבינו קיבל תורה "בסיני"!**

ואח"כ מגיעים לפרשת **'בְּחֻקֹּתַי'**, שפותחת ואומרת: **"אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם"** - שזה ענין של 'ללכת בחוקות התורה', וכלשון רש"י: **'שֶׁתְּהֵיוּ עֲמֵלִים בַּתּוֹרָה'**; ומהו **'עֲמֵלִים'**? אומרת הגמרא (סנהדרין צט:): **'כָּל אָדָם לְעָמָל נִבְרָא, שֶׁנֶּאֱמַר** (איוב ה, ז) **כִּי אָדָם לְעָמָל יוּלָּד; אֵינִי יוֹדֵעַ אִם לְעָמָל פֶּה נִבְרָא אִם לְעָמָל מְלָאכָה נִבְרָא, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'כִּי אָכַף עָלָיו פִּיהוּ' הֲוֵי אוֹמֵר לְעָמָל פֶּה נִבְרָא'**; מה הכוונה **'עָמָל פֶּה'**? שאדם צריך **לעמול עם פיו!**

ולפי דברי רבינו אנחנו יודעים היטב מהו **'עָמָל פֶּה'** - אפילו אם עדיין אני לא מבין כל דבר, והראש שלי לא כ"כ עובד... **אבל יש לי את הפה!** הפה של האדם נמצא תמיד בכוחו! הוא תמיד יכול להפעיל את הפה שלו! אפילו שעדיין אין לו את השכל בשלימות - **הפה שלו עובד!**

וזהו **'שֶׁתְּהֵיוּ עֲמֵלִים בַּתּוֹרָה'** - להגיד עוד מילים בתורה! עוד תנ"ך, עוד משניות, עוד גמרא, עוד מדרשים, עוד זוהר, עוד תיקונים! זה נקרא "בְּחֻקֹּתַי **תֵּלֵכוּ**" - תלך מעצמך...

במדרש־רבה, בתחילת פרשת בְּחֻקֹּתַי, המדרש אומר על הפסוק (תהלים קיט, נט) **"חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ"**; שהיה דוד המלך אומר: בכל יום חישבתי כל־מיני חשבונות שונים שמוטל עלי לעשות [מלך ישראל יש לו הרבה מאד מה לעשות...]

- אני צריך לעשות כך וכך, לסדר את זה ואת זה, שזה **'חָשַׁבְתִּי דְרָכָי'** לכל־מיני דרכים שונות, אבל לבסוף: **'וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ'** - רגליי מוליכות אותי לבית־המדרש! **תמיד הלכתי לבית־המדרש ללמוד תורה, והכל הסתדר מעצמו!**

וזו ההבטחה של **'בְּהַר בְּחֻקֹּתַי'** - המחוברים יחדיו [כן הוא ברוב השים], אם אדם זוכה להכניס עצמו **'בְּהַר סִינַי'** - בלימוד התורה, ובזה הוא הולך - הוא 'עָמֵל' בתורה, אזי אז יתקיים אצלו **'בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ'** - הוא יזכה ללכת עם זה לכל מקום, ואיך זה שייך? **על זה לימדנו רבינו, שאפשר לאדם ללכת תמיד עם התורה הקדושה!**

על שמואל הנביא איתא (ברכות י:): **'כָּל מָקוֹם שֶׁהָלַךְ שָׁם בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**; **'ביתו'** סובב על לימודי ה**בי"ת** - שאדם יכול לקחת את זה לכל מקום; הוא שם את החוברת בתוך הכיס, והולך עם זה לכל מקום...

וכן אדם שהולך להפיץ ספרי רבינו בכל העולם - זה ג"כ נקרא שהוא 'הולך עם הבית', למה? כי מובא בגמרא (שבת לא:): **'בית'** הוא כינוי ל**יראת־שמים**; הגמרא אומרת: אדם שיש לו תורה בלי יראת־שמים זה נדמה לאחד שבנה שער יפה ומפואר לביתו - שער העשוי מכסף וזהב... - אבל 'בית' אין לו... **הוא העמיד באמצע הרחוב שער מפואר ומהודר, והנה נכנסים בתוך השער - ואין כלום... אז בשביל מה עשית זאת לעצמך?!...** אומרת הגמרא: אותו דבר אדם שיש לו תורה בלי יראת־שמים - הוא אכן לומד תורה, אבל אין לו יראת־שמים...

אבל אדם שאכן יש לו בית, מה הוא עושה? **הוא הולך ומפיץ את ה'בית' הזה לאחרים! הוא מזכה אחרים בזה!** הוא הולך לאנשים רחוקים - שהם לא יודעים כלום - והוא מחזק אותם: **הנה תיקח, זה בשבילך! מדבר אליך!** ועל־ידי־זה הוא מביא להם את היראת־שמים אליהם... כי האדם הזה הוא לא יודע מאומה, ונגיד אפילו אם הוא לומד [מה שלצערנו רובם לא יודע אפילו מה זה ללמוד...] - אבל הוא לא יודע מכל הלימודים הללו - זה דבר 'פנימי'? **אני יכול להיות בן־אדם אחר? אני יכול להפוך את הבית שלי לגן־עדן? אני יכול לצאת מקטנות־המוחין שלי, מכל השפל שאני נמצא בו, ומכל הבטלנות שלי, ואני יכול לעשות איזה דבר בחיים שלי?!...**

וזה הלימודים של רבינו, אלו הם הספרים הקדושים שמפיצים בעולם, שמגלים לבריות את לימודי הצדיקים! מביאים לבן־אדם: **'הנה, יש לך תקוה בחיים - אין שום יאוש בעולם כלל!'** והוא מיד מגיב: 'מי צריך אותי'... ושומעים את זה הרבה מאנשים בהפצה, שהם מגיבים מיד: 'מי צריך אותי... הקב"ה אוהב אותי?! אני מכיר את עצמי... אני יודע מי אני'... ומגלים לו: **'כן, חביבי, אבל הקב"ה אוהב אותך! אתה יהודי, ויש לך כישרונות, יש לך פוטנציאל להיות הצדיק הכי גדול! תזרוק את כל השטויות שלך ותתחיל מעכשיו! תתחיל ללמוד פרק משניות, תתחיל ללמוד דף זוהר, תתחיל! עם צמצום!'**... בן־אדם מתחיל לראות ולשמוע מזה, והוא

אכן מתחיל לחיות חיים טובים...

זה הלימוד של **'בְּהַר בְּחֻקֹּתַי'**, ועל זה אנחנו מסיימים: **'חֲזַק'**! זה הולך ביחד: **'בְּהַר־בְּחֻקֹּתַי־חֲזַק'** - שאדם יהיה **'בְּהַר'**, יזכה להיות "בהר סיני" - יהיה בטל ומבוטל, ויזכה להיות **'בְּחֻקֹּתַי'** - תלך בדרך של **'חֹק'** - בלי טעם, שזה הסוד של **"תִּהְיוּ עֲמֵלִים בַּתּוֹרָה"** - **'עָמָל־פֶּה'** אפילו בלי להבין, ולכן זה נאמר על "אִם **'בְּחֻקֹּתַי'** תֵּלֵכוּ" - **'חֹק'** ללא טעם, שזה מתקיים כשאדם לא מבין את לימודו... אם אדם לומד בהבנה, ומרגיש טעם בלימודו וסברא טובה ועמוקה - זה טוב מאד, אבל אם נגיד שעדיין לא הגעת לזה - אל תישבר ותחשוב 'מה שווה ללמוד בלי להבין'... **זה שווה! ואדרבה, הַ'חֹק' - שאדם לומד בלי טעם - זה מביא אותו שגם הקב"ה אוהב אותו בלי טעם, ונותן לו טובות וישועות בלי טעם!**

וכך פירשו צדיקים (עי' 'זרע־קודש' להרה"ק מרופשיץ זי"ע): אם אדם מקיים **"בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ"**, אזי יתקיים **"וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ"** - הכל יקבל! למה? **כי אתה קיימת את התורה והמצוות בלי טעם, אז הקב"ה נותן לך ג"כ בלי טעם... אתה אולי לא כ"כ ראוי לקבל, אבל לא מסתכלים על זה... אתה לומד בלי טעם? אתה מקיים מצוות בלי טעם? הנה נותנים לך את כל השפע בלי טעם...**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה בעז"ה להכין את עצמנו לקראת קבלת התורה, ונזכה לסיים **ספר ויקרא** בשעה טובה, ועוד מעט בעז"ה אנחנו מגיעים לחודש סיון - נתפלל שנזכה שיהיה לנו **'חֹדֶשׁ סִיוָן מֵאִיר וְשָׂמֵחַ'** בעזרת השם, נזכה שתתגלה השכינה הקדושה לכל העולם, יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

הקו החדש שיתן לכם בכל יום

התחזקות

עדכונים | שיעורים | שיחות וסיפורים

073.388.6654

בארה"ב: 605.477.4445

breslev.shely@gmail.com

שידור השיעור השבועי מתקיים מדי שבוע:

בני ברק
ביהמ"ד 'היכל הקודש' - ברסלב'
רח' יהודה נחשוני 32
ביום ב' בשעה 21:30

נתיבות
ביהמ"ד 'היכל הקודש' - ברסלב'
רח' הפלמ"ח 9
ביום ה' בשעה 21:00

בית אל
ישיבת תפארת בניהו
- היכל הקודש
ביום ה' בשעה 21:00